

BOHUSLÄN

Munkedals- bygd

Nr. 2 1981 Årg 12

MUNKEDALS HEMBYGDS- OCH FORNMINNESFÖRENING

*STENBRON, ett kulturminnesmärke i närhet av samhällslinjen i Munkedal.
Se vidare text å sidan 7.*

SPORT

CAMPING

FISKE

HERMANSSENS **-SPORT** 0524 11194 **MUNKEDAL**

Ett konferens- &
övernattningsställe
i hjärtat av
Bohuslän

Moderna rum och
god mat i trivsamt
miljö

Öppet dagligen från kl. 12 – 19
Lördagar och söndagar stort smörgåsbord

Åstors

HERRGÅRD 0524/120 00

WIKNERSPELEN 1981

Midsommardagen den 20 juni på Kaserna hembygdsgård, invid sjön Vassbotten.

PROGRAM :

- kl 11.00 Friluftsgudstjänst: Predikan av kh N.G. Granström, sammanlyst med Valbo-Ryr och Munkedals kapell. Kören medverkar.
- kl 12.15 Portarna öppnas.
- kl 12.45 Parad och hälsningsanförande. Paraden inledes med samling vid bron och musik därifrån till planen vid Kaserna. Välkomsthälsning av hembygdsföreningens ordförande Jean Ohlsson.
- kl 14.00 Folkdans av Munkedals folkdansgille samt gästande Österikiskt folkdanslag och Munkedals ungdomsdanslag. Dans och lekar kring majstången för barn och vuxna.
- kl 15.00-16.00 Hantverkarnas timme. Utövande av gamla yrken och sysselsättningar samt ponnyridning för barn under 12 år.
- kl 16.00 Sånguppträde av Öbarna.
- kl 16.30 Teaterföreläsning.
- kl 17.15 Ej fastställt program.

Hantverkarna håller igång ett flertal sysselsättningar och utövar yrken i tidstrogen miljö. Varje slag av gamla redskap och verktyg kommer därvid till användning. På Kaserna kommer det att tröskas med slaga, smides, tillverkas dröpprennor, krukmakare, tjärbränning, slipsvävning, korgmakare, träslöjd m.fl.

Vidare förekommer linberedning, växtfärgning, spinning och kardning, knyppling m.m. I bakstugan bakas "lefsor", ett bakverk som livligt uppskattas av alla besökare på Kaserna. Mellan kl 15.00-16.00 ägnas uppmärksamheten åt alla de gamla yrken och arbeten som varje år förekommer vid hembygdsgården. Under denna timme på dagen kan alla få tillfälle att i lugn och ro följa dessa sysselsättningar från farfars tid.

Ponnyridning, Postinlämning med datumstämpel "Wiknerspelen". Vykorts- och frimärksförsäljning. Kafeteria, lotterier, försäljning av "lefsa" m.m.

Rätt till ändringar i programmet förbehålles

Alla välkomna!

Entré 15:— för vuxna, barn 5:—, under 7 år fritt

Munkedals fornminnes- och hembygdsförening

Detaljerat program lämnas senare i samband med affischering och annons i dagspressen.

Övriga utflykter, resor och sammankomster 1981.

Den 6 - 11 juli, bussresa till Stockholm och Mälaren, m.fl. platser.

Den 22 aug. anordnas en tur för personal och andra intresserade, som under året medverkat på Kaserna. Färdprogram meddelas senare.

Den 29 aug. är planerat för ett besök vid Hjärtums hembygdsförening, där vi gjorde ett besök ifjol.

Den 5 sept. anordnas alltigenom hemlig färd med buss mot okänt mål. Ev. upplysningar kan mot tystnadsplikt lämnas av styrelsen.

fortsättning nästa sida

Den 12 sept. har hembygdsföreningen en träff på Kaserna, något som kallas för "grötlunk".

Den 26 sept. har vi tänkt göra en utfärd till kända platser inom vår egen kommun.

Den 25 okt. sker hembygdens dag, i år till Munkedals kapell och med kyrkkaffe efteråt.

Den 31 okt. är det sedvanlig årsavslutning och den

13 december blir det luciafirande efter traditionellt mönster. Reservationer för ev. ändringar i ovan beskrivna resor och sammanträffanden. Väl mött!

Munkedalsbygd nr 2 1981

1931 – 1981

Från en lantbrukares synpunkt – året är 1931 – var denna sommar för femtio år tillbaka, en synnerligen växtrik och grönskande händelse. Jordbrukarna betecknade nämligen detta år för "ett klövers år", då gräsväxterna frodades och gav goda skördar. Det sades, att klöver blev både "lång och tjock", och att den på många ställen fick ta's med lie, detta beroende på att slåttermaskinerna endast avverkade "topparna" på dessa frodiga plantor av släktet *Trifolium pratense* (rödklöver). Även om höstskörden 1931 gav rekorderliga skördar, var även allt annat i växtväg rikligt förekommande. Potatisen gav ett gott resultat och knölarna var vid upptagningstiden stora och som det sades "mycket goda". I övrigt betecknades året 1931 som mest regnig men aldrig kylslaget, varför trots nederbörden var året utmärkt ur alla synpunkter. Vintern mellan 1931 och 1932 blev synnerligen mild och ganska lite snö förekom.

1941 – 1981

En tidsperiod av femtio år, är en respektabel följd av år – ett halvt sekel – men även 40 år, är en lång följd av många händelser, av både sorg och glädje. 1941 hade andra världskriget pågått i ett par år, och det sades att det borde vara slut under denna oroliga tid. Men ack, det blev ännu många blodiga år framåt på fyrtioalet innan vapnen lades ner, i Europa. Här hemma i Sverige gick allt sin gilla gång, utan att direkt ha någon märkbar kännning av våldet i andra länder. Visst blev det nedskärningar av vissa livsmedel och mycket blev ransonerat och tilldelat på kort men allting redde sig något sänär, ingen behövde lida någon större nöd, och importen av vissa livsmedel kom till Sverige medelst "lejdåbåtar". Fartygens begärliga varor utlastades snabbt i hamnarna, för att distribueras vidare ut över landet. Inkallelser av värnpliktiga var många dessa krigiska år, och beredskapsmän gingo vakt runt Sveriges land, under mörka, kalla vinternätter. Men det blev ju permissioner, då och då...

Om nu vintrarna var relativt milda under 1930-talet, kan man knappast säga det-samma om vintrarna under krigsåren. Det sägs, att krig och kyla följs åt, och detta yttrande torde väl passa in på 1940-talets första år, då kvicksilvret i våra termometrar vid många tillfällen kröp ned under 30 köldgrader.

WIKNERSPELEN 1981

Midsommardagen den 20 juni på Kaserna hembygdsgård, invid sjön Vassbotten.

P R O G R A M :

- kl 11.00 Friluftsgudstjänst: Predikan av kh N.G. Granström, sammanlyst med Valbo-Ryr och Munkedals kapell. Kören medverkar.
- kl 12.15 Portarna öppnas.
- kl 12.45 Parad och hälsningsanförande. Paraden inledes med samling vid bron och musik därifrån till planen vid Kaserna. Välkomsthälsning av hembygdsföreningens ordförande Jean Ohlsson.
- kl 14.00 Folkdans av Munkedals folkdansgille samt gästande Österikiskt folkdanslag och Munkedals ungdomsanslag. Dans och lekar kring majstången för barn och vuxna.
- kl 15.00-16.00 Hantverkarnas timme. Utövande av gamla yrken och sysselsättningar samt ponnyridning för barn under 12 år.
- kl 16.00 Sånguppträde av Öbarna.
- kl 16.30 Teaterföreställning.
- kl 17.15 Ej fastställt program.

Hantverkarna håller igång ett flertal sysselsättningar och utövar yrken i tidstrogen miljö. Varjehanda slag av gamla redskap och verktyg kommer därvid till användning. På Kaserna kommer det att tröskas med slaga, smides, tillverkas dröpprennor, krukmakare, tjärbränning, slipsvävning, korgmakare, träslöjd m.fl.

Vidare förekommer linberedning, växtfärgning, spinning och kardning, knyppling m.m. I bakstugan bakas "lefsor", ett bakverk som livligt uppskattas av alla besökare på Kaserna. Mellan kl 15.00-16.00 ägnas uppmärksamheten åt alla de gamla yrken och arbeten som varje år förekommer vid hembygdsgården. Under denna timme på dagen kan alla få tillfälle att i lugn och ro följa dessa sysselsättningar från farfars tid.

Ponnyridning, Postinlämning med datumstämpel "Wiknerspelen". Vykorts- och frimärksförsäljning. Kafeteria, lotterier, försäljning av "lefsa" m.m.

Rätt till ändringar i programmet förbehålles

Alla välkomna! Entré 15:— för vuxna, barn 5:—, under 7 år fritt

Munkedals fornminnes- och hembygdsförening

Detaljerat program lämnas senare i samband med affischering och annons i dagspressen.

Övriga utflykter, resor och sammankomster 1981.

Den 6 - 11 juli, bussresa till Stockholm och Mälaren, m.fl. platser.

Den 22 aug. anordnas en tur för personal och andra intresserade, som under året medverkat på Kaserna. Färdprogram meddelas senare.

Den 29 aug. är planerat för ett besök vid Hjärtums hembygdsförening, där vi gjorde ett besök ifjol.

Den 5 sept. anordnas alltigenom hemlig färd med buss mot okänt mål. Ev. upplysningar kan mot tystnadsplikt lämnas av styrelsen.

fortsättning nästa sida

Den 12 sept. har hembygdsföreningen en träff på Kaserna, något som kallas för "grötlunk".

Den 26 sept. har vi tänkt göra en utfärd till kända platser inom vår egen kommun.

Den 25 okt. sker hembygdens dag, i år till Munkedals kapell och med kyrkkaffe efteråt.

Den 31 okt. är det sedvanlig årsavslutning och den

13 december blir det luciafirande efter traditionellt mönster. Reservationer för ev. ändringar i ovan beskrivna resor och sammanträffanden. Väl mött!

Munkedalsbygd nr 2 1981

1931 – 1981

Från en lantbrukares synpunkt – året är 1931 – var denna sommar för femtio år tillbaka, en synnerligen växtrik och grönskande händelse. Jordbrukarna betecknade nämligen detta år för "ett klövers år", då gräsväxterna frodades och gav goda skördar. Det sades, att klövern blev både "lång och tjock", och att den på många ställen fick ta's med lie, detta beroende på att slättermaskinerna endast avverkade "topparna" på dessa frodiga plantor av släktet *Trifolium pratense* (röd-klöver). Även om höstskörden 1931 gav rekorderliga skördar, var även allt annat i växtväg rikligt förekommande. Potatisen gav ett gott resultat och knölna var vid upptagningstiden stora och som det sades "mycket goda". I övrigt betecknades året 1931 som mest regnig men aldrig kylslaget, varför trots nederbörden var året utmärkt ur alla synpunkter. Vintern mellan 1931 och 1932 blev synnerligen mild och ganska lite snö förekom.

1941 – 1981

En tidsperiod av femtio år, är en respektabel följd av år – ett halvt sekel – men även 40 år, är en lång följd av många händelser, av både sorg och glädje. 1941 hade andra världskriget pågått i ett par år, och det sades att det borde vara slut under denna oroliga tid. Men ack, det blev ännu många blodiga år framåt på fyrtioalet innan vapnen lades ner, i Europa. Här hemma i Sverige gick allt sin gilla gång, utan att direkt ha någon märkbar känning av våldet i andra länder. Visst blev det nedskärningar av vissa livsmedel och mycket blev ransonerat och tilldelat på kort men allting redde sig något sänär, ingen behövde lida någon större nöd, och importen av vissa livsmedel kom till Sverige medelst "lejdbåtar". Fartygens begärliga varor utlastades snabbt i hamnarna, för att distribueras vidare ut över landet. Inkallelser av värnpliktiga var många dessa krigiska år, och beredskapsmän gingo vakt runt Sveriges land, under mörka, kalla vinternätter. Men det blev ju permissioner, då och då...

Om nu vintrarna var relativt milda under 1930-talet, kan man knappast säga det samma om vintrarna under krigsåren. Det sägs, att krig och kyla följs åt, och detta yttrande torde väl passa in på 1940-talets första år, då kvicksilvret i våra termometrar vid många tillfällen kröp ned under 30 köldgrader.

STENBRON

En sevärdhet, som varje dag möter de flesta inom munkedalsområdet är den gamla bron över munkedalsälven som i sitt övre lopp, benämnes för Valbo-ån. Stenbrons verkliga ålder är svårt att bestämma. Den har en gång varit smalare till bredden än vad nu är fallet. Om man betraktar brovalvet från undersidan, syns tydligt att den gjorts bredare genom åren. När detta arbete utförts är svårt att sja om, men det torde skett någon gång på 1800-talets första hälft. Bron i sitt tidiga skede, är ännu svårare att tidsbestämma. Biskop Jenssen, som gjorde inspektions-resor i slutet av 1500-talet, nämner en "stensetterbro" vilket med säkerhet avser den nuvarande stenbron. Trafiken över densamma slutade i och med den nya brons tillkomst under 1940-talet och den enda förbindelse bron numera utgör, är mest för Herrgårdens räkning.

En ståtlig vy, utgör blickfånget från den nya bron, endast några tiotal meter öster om den gamla. Därifrån kan man tydligt se det välbyggda brovalvet, en gång utfört av skickliga händer. Den gamla stenbron är en detalj i samhällsbilden som måste bevaras. I Lag om fornminnen av år 1942, har bron ansetts som ett historiskt värde för bygden och har begärts hos Länsstyrelsen att skyddas för framtiden.

STÖD

***Hembygdsföreningen genom att
ingå som medlem***

Årsavgift 10:– per person

***Beloppet kan lämpligen insättas på
girokonto 58 23 49 - 7
eller bankgirokonto 665–7480***

STENBRON

En sevärdhet, som varje dag möter de flesta inom munkedalsområdet är den gamla bron över munkedalsälven som i sitt övre lopp, benämnes för Valbo-ån. Stenbrons verkliga ålder är svårt att bestämma. Den har en gång varit smalare till bredden än vad nu är fallet. Om man betraktar brovalvet från undersidan, syns tydligt att den gjorts bredare genom åren. När detta arbete utförts är svårt att sia om, men det torde skett någon gång på 1800-talets första hälft. Bron i sitt tidiga skede, är ännu svårare att tidsbestämma. Biskop Jenssen, som gjorde inspektionsresor i slutet av 1500-talet, nämner en "stensetterbro" vilket med säkerhet avser den nuvarande stenbron. Trafiken över densamma slutade i och med den nya brons tillkomst under 1940-talet och den enda förbindelse bron numera utgör, är mest för Herrgårdens räkning.

En ståtlig vy, utgör blickfånget från den nya bron, endast några tiotal meter öster om den gamla. Därifrån kan man tydligt se det välbyggda brovalvet, en gång utfört av skickliga händer. Den gamla stenbron är en detalj i samhällsbilden som måste bevaras. I Lag om fornminnen av år 1942, har bron ansetts som ett historiskt värde för bygden och har begärts hos Länsstyrelsen att skyddas för framtiden.

STÖD

***Hembygdsföreningen genom att
ingå som medlem***

Årsavgift 10:– per person

***Beloppet kan lämpligen insättas på
girokonto 58 23 49 - 7
eller bankgirokonto 665–7480***

KONSUM- HALLEN

"VAD ÄR DET FÖR SPECIELLT MED KONSUM?"

JA, TÄNK EFTER!?

*Förutom medlemsinflytande m.m.
Bl.a. storsatsning på märkeslösa varor*

FÖR FULLSTÄNDIG MOBILSERVICE

Mobil
MUNKEDAL

Tel. 108 00

MUNKEDALSHALLEN AB

Storköp varje tisdag, helgfri vecka

Tel. 0524 - 10119, 10366

**Med ungdom för ungdom
Skolskjutsar — Beställningsresor
Turisttrafik — Linjetrafik
Pensionärsresor**

MUNKEDALS OMNIBUSSTRAFIK
Klevavägen 4, Munkedal, tel. 0524 - 117 26, 110 79

